

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ YAZISI

Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU ix

KAMU HUKUKU

Otonom Silah Sistemlerinin Uluslararası İnsancıl Hukukun Ayrım Gözetme İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Evaluation of Autonomous Weapon Systems within the Framework of the Principle of Distinction under International Humanitarian Law

Yrd. Doç. Dr. Perçem ARMAN 457

Leon Petrazycki'nin Hukuki Realizmi: Psikolojik Hukuki Realizm

Legal Realism of Leon Petrazycki: Psychological Legal Realism

Arş. Gör. Dr. Ezgi ARSLAN 485

İklim Değişikliği Davaları

Climate Change Litigation

Dr. Öğr. Üyesi Özge ATIL KAYA 501

Stokçuluk Yasağı: İdare Hukuku Boyutuyla Eleştirel Bir Değerlendirme

Prohibition of Stockpiling: A Critical Evaluation with the Dimension of Administrative Law

Dr. Öğr. Üyesi Selman Sacit BOZ - Arş. Gör. Özge PAŞAOĞLU 531

Das abstrakte Recht in der Hegels Rechtsphilosophie

Hegel'in Hukuk Felsefesinde Soyut Hukuk

Doç. Dr. jur. Dr. Altan HEPER 551

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Uyarınca Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerine Hukuka Aykırı Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahale İddialarının Etkili Soruşturulması

Unlawful Interference in Demonstrations and Effective Investigation of Allegations of Unlawful Interference Under the Case Law of European Court of Human Rights

Arş. Gör. Dr. Efe Can KARABULAT 575

Türk Anayasa Mahkemesinin İş Yükü Sorununa Çözüm Önerileri

The Suggestions for Solution to the Workload Problem of the Turkish Constitutional Court

Oğuzcan KUTKAN 595

Koruma Tedbirlerinde Aranan "Başka Surette Delil Elde Edilememesi veya Elde Etme İmkânının Bulunmaması" Şartı

The Requirement of "Inability or Impossibility of Obtaining Evidence by any Other Means" in Protection Measures

Dr. Öğr. Üyesi Derya TEKİN 621

Sosyal Uygunluk Öğretisi

The Doctrine of Social Appropriateness

Prof. Dr. Hamide ZAFER - Dr. Öğr. Üyesi Yağız YAVUZ 645

ÖZEL HUKUK

Yargıtay Kararları Işığında Tüketici İşlemlerinde Ticari Hükümlerin Uygulanabilirliği Sorunu

In the Light of Court of Appeals Decisions the Problem of Applicability of Commercial Provisions in Consumer Transactions

Prof. Dr. Şebnem AKİPEK ÖCAL - Dr. Öğr. Üyesi Tamer BOZKURT 669

Vatansızlığın Tespitine İlişkin Hukuki Bir Prosedür Geliştirmek ve Bu Prosedürün Önemi

Developing a Legal Procedure for Determination of Statelessness and Its Importance

Doç. Dr. Aslı BAYATA CANYAŞ 715

Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin Önalım Olayı Teşkil Edip Etmediği Sorunu

The Question whether the Contract of Promise of Sale Constitutes a Preemption Event

Dr. Öğr. Üyesi Özgün ÇELEBİ 737

Tüketici İşlemlerindeki Ticari Amaç Unsurunun Ticari İş Açısından Değerlendirilmesi*Evaluation of the Commercial Purpose Element in Consumer Transactions in terms of Mercantile Transactions*

Dr. Öğr. Üyesi Aytekin ÇELİK 777

Paydaşın Paylı Mülkiyet Birliğinden Çıkarılması*Exclusion of the Shareholder from the Unity of Ownership in Common*

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ERDOĞAN 807

Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasında Çocuğun Yararını Tespit ve Çocuğun Eşyalarının Teslimi Sorunları*Problems of Determining the Benefits of the Child and Delivery of the Child's Belongings in Establishing a Personal Relationship with the Child*

Dr. Öğr. Üyesi Bedia GÜLEŞ 845

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 25.6 Bağlamında Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybına İlişkin Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler*Thoughts on Some Problems Regarding Loss of Rights Through Silence in the context on Article 25.6 of the Industrial Property Law No. 6769*

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY 867

Hukuki ve Ticari Konularda Yabancı Memleketlerde Delil Sağlanması Hakkındaki La Haye Sözleşmesi Kapsamında Elektronik Deliller
Electronic Evidence Under the La Haye Convention on the Provision of Taking Evidence in Foreign Countries in Legal and Commercial Matters

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Defne KIRLI AYDEMİR..... 877

Çocuğun Üstün Yararı İlkesi Perspektifinden Boşanma Sonrası Ebeveynlerin Ortak (Birlikte) Velayeti*From the Perspective of the Principle of the Best Interest of the Child Joint Custody of Parents after Divorce*

Doç. Dr. Burcu G. ÖZCAN BÜYÜKTANIR - Av. Elif Helin ÖDEN..... 907

Yargıtay'ın Hakem Kararlarının Denetiminde Adil Yargılanma Hakkı İhlallerine Yaklaşımının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı Çerçevesinde Değerlendirilmesi*Turkish Supreme Courts' Approach on the Review of Violations of Due Process by Arbitral Awards and European Court of Human Rights' Case-Law*

Dr. Öğr. Üyesi A. İpek SARIÖZ BÜYÜKALP 921

Vasiyet Konusu Üzerinde Aynı Bir Yük Bulunması Durumunda Vasiyet Borcunun Kapsamı*Scope of the Legacy Debt in the Event of the Existence of a Real Encumbrance on the Bequest Property*

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin TOKAT 959

Makbuz Senedi ve Varant, Ürün Senedi ile Özellikle Elektronik Ürün Senedinin Hazine Bir Bakış*A Look at the Seizure of Warehouse Receipt and Warrants, Product Bills and Especially Electronic Product Bills*

Dr. Öğr. Üyesi Önder TOPAL 981

ÇEVİRİ**Ceza Hukukunda Nedensellik - Açıklama mı Anlama mı?****Bir Şema***Causality in Penal Law - Explanation or Understanding?**A Sketch*

Prof. Dr. Dr. Eric HILGENDORF - Çev.: Arş. Gör. Baran KIZILIRMAK 1007

KAMU HUKUKU

Otonom Silah Sistemlerinin Uluslararası İnsancıl Hukukun Ayrım Gözetme İlkesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Evaluation of Autonomous Weapon Systems within the Framework of the Principle of Distinction under International Humanitarian Law

Yrd. Doç. Dr. Perçem ARMAN^(*)

Öz:

Yapay zeka bugün endişe verici bir şekilde silah sistemlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Yapay zekadaki gelişmelerle birlikte makineler insan kontrolüne daha az bağımlı olacak ve insanlar, karar verme ve onlar adına harekete geçme konusunda makinelere bağımlı hale gelecek gibi görünmektedir. Askeri uygulamalarda yapay zeka teknolojisini kullanan silah sistemlerinin ortaya çıkışı uluslararası arenadaki gerek hukuki, gerekse etik tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Günümüz silahlı çatışmalarında yapay zekanın silah sistemlerinde kullanımına ilişkin uluslararası bir düzenlemenin olmayışı ise dikkat çekmektedir. Uluslararası toplum, tamamen otonom silah sistemlerinin geliştirilmesinin ve dolayısıyla yapay zekanın askerileştirilmesinin sonuçları konusunda haklı olarak endişe duymaktadır. Çalışma, otonom silah sistemlerini uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerinden biri olan “ayrım gözetme ilkesi” bağlamında değerlendirecektir. Otonom silah sistemlerinin yarattığı sorunsallardan bir tanesi ayrım gözetme ilkesine saygı gösterme yetisine sahip olup olmayacağı yönünde karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Yapay Zeka, Otonom Silah Sistemleri, Katil Robotlar, Uluslararası İnsancıl Hukuk, Ayrım Gözetme İlkesi.

Abstract:

Artificial intelligence is alarmingly widely used in weapons systems today. With advances in artificial intelligence, it looks like machines will become less dependent on human control and humans will become more dependent on machines to make decisions and take action on their behalf. The emergence of weapon systems that use artificial intelligence technology in military applications has brought about both legal and ethical debates in the international arena. It is noteworthy that there is no international regulation regarding the use of artificial intelligence in weapon systems in today's armed conflicts. The international community is rightfully concerned about the consequences of the development of fully autonomous weapons systems and thus the militarization of artificial intelligence. The study will evaluate autonomous weapon systems in the context of the “principle of distinction”, one of the fundamental principles of international humanitarian law. One of the problems posed by autonomous weapon systems is whether they will have the ability to respect the principle of distinction.

Keywords:

Artificial Intelligence, Autonomous Weapon Systems, Killer Robots, International Humanitarian Law, Principle of Distinction.

^(*) Yakın Doğu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Uluslararası Hukuk Anabilim Dalı, Lefkoşa - Kıbrıs,
E-posta: percem.arman@neu.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-1622-3009>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 26.10.2023 / Kabul Tarihi: 18.01.2024.

Leon Petrazycki'nin Hukuki Realizmi: Psikolojik Hukuki Realizm

Legal Realism of Leon Petrazycki: Psychological Legal Realism

Arş. Gör. Dr. Ezgi ARSLAN^(*)

Öz:

Leon Petrazycki, 20. yüzyılın başlarında ortaya koyduğu Psikolojik Hukuk Kuramı'yla Rus hukuki realizmini kurmuş olsa da yaşadığı dönemde hak ettiği tanınırlığı elde edememiş bir düşünürdür. Çok çeşitli sebepleri olan bu tanınmazlığın günümüzde değişmeye başlamasıyla, Petrazycki'nin hukuk kuramıyla benzer dönemlerde ortaya konmuş diğer kuramları karşılaştıran akademik çalışmaların sayısı da artmıştır. Petrazycki'ye yönelik artan bu ilgi, bir yandan Petrazycki'nin çağının ötesinde bir düşünür olduğu gerçeğini ortaya çıkarırken öte yandan Petrazycki ile İskandinav hukuki realizminin kurucusu Hägerström arasındaki çarpıcı benzerliğin fark edilmesine vesile olmuştur. Hukuku psşik bir fenomen olarak tasvir eden bu iki düşünürün kuramları, kendi dönemlerinin hâkim hukuk kuramlarının hukuk algısının eleştirisi üzerinde yükselir. Hukuka dair kendi dönemleri için son derece ayrıksı fikirleri olan bu iki düşünür arasındaki benzerlik çarpıcıdır. Her iki düşünürün birbirinden haberdar olmadığı ve çok farklı art yetişimlere sahip olduğu gerçeğini de göz önünde bulundurduğumuzda bu benzerlik daha da dikkate çekici hale gelmektedir. Farklı coğrafyalarda ve farklı hukuk sistemlerine sahip ülkelerde yaşamış iki düşünürün kendi dönemlerinin hâkim hukuk kuramlarının problemlerine dair benzer çözümler üretmesinin çarpıcılığına dikkat çekebilmek adına bu çalışmanın ilk bölümünde Petrazycki'nin psikolojik hukuk kuramı özetlenmiştir. İkinci bölümde ise Petrazycki'nin hukuki realizmi incelemiş ve Hägerström'ün hukuki realizmiyle karşılaştırılarak iki kuram arasındaki benzerlik vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Petrazycki, Hägerström, Realizm, Hukuki Realizm, Psikolojik Hukuki Realizm.

Abstract:

Although Leon Petrazycki founded Russian legal realism with his Psychological Theory of Law in the early 20th century, he is a thinker who did not receive the recognition he deserved during his lifetime. As this lack of recognition has begun to change today, the number of academic studies comparing Petrazycki's legal theory with other theories put forward has increased. This increasing interest in Petrazycki, on the one hand, revealed the fact that Petrazycki was a thinker ahead of his time, and on the other hand, led to the realization of the striking similarity between Petrazycki and Hägerström. The theories of these two thinkers that describe law as a psychic phenomenon, are based on the criticism of the perception of law by the dominant legal theories of their period. The similarity between these two thinkers is remarkable when we consider the fact that both thinkers were not aware of each other and had very different backgrounds. To reveal the striking fact that two thinkers who lived in different geographies

^(*) İzmir Ekonomi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, İzmir - Türkiye,
E-posta: ezgi.arслан@izmirekonomi.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0071-5009>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 16.10.2023 / Kabul Tarihi: 19.12.2023.

and different legal systems produced similar solutions to the problems of the dominant legal theories, in the first part Petrayzcki's theory is summarized. In the second part, Petrazycki's legal realism and similarities between Hägerström and Petrazycki is examined.

Keywords:

Petrazycki, Hägerström, Realism, Legal Realism, Psychological Legal Realism.

İklim Değişikliği Davaları

Climate Change Litigation

Dr. Öğr. Üyesi Özge ATIL KAYA^(*)

Öz:

Ciddi ve çok yönlü iklim değişikliği tehdidi, dünya genelinde çeşitli dava stratejilerinin doğmasına ve gelişmesine neden olmuştur. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 26. ve 27. Taraflar Konferansları (Glasgow ve Sharm El-Sheikh İklim Zirveleri) gibi son dönemde yapılan uluslararası toplantılar göstermiştir ki; devletlerin iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve küresel ısınmayı mümkünse 1,5°C ile sınırlandırma taahhütleri hayal kırıklığından öteye gidememiştir. Sonuç olarak, iklim değişikliği ile mücadelede devletleri ve şirketleri mahkemeler önünde sorumlu tutmak anlayış ve uygulamaları ivme kazanmış ve özellikle son dönemlerde çok yaygın bir hal almıştır. Bu makalede öncelikle, iklim değişikliği davalarına ilişkin hukuki yaklaşımın gözden geçirilmesi amacı ile iklim değişikliği davalarının uluslararası, bölgesel ve ulusal platformlarda nasıl varlık gösterdikleri ve uygulanma şekilleri doktrinsel olarak anlatılmıştır. Daha sonra ise, iklim değişikliği davalarının uygulanabilirliğinin ve uygulamadaki işlevselliğinin belirlenmesi açısından uluslararası, bölgesel ve ulusal platformlarda yargı önüne getirilen çeşitli iklim değişikliği davaları kapsamında verilen yargı kararları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

İklim Değişikliği, Dava, Uluslararası, Bölgesel ve Ulusal.

Abstract:

The serious and multifaceted climate change threat has led to the emergence and development of various litigation strategies around the world. Recent international meetings such as the 26th and 27th Conferences of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change (Glasgow and Sharm El-Sheikh Climate Summits) have shown that, States' commitments to reduce the effects of climate change and limit global warming to 1.5°C, if possible, have not gone beyond disappointment. As a result, the understanding and practice of holding states and companies accountable before the courts in the fight against climate change has gained momentum and has become very common especially recently. In this article, primarily, in order to review the legal understanding and approach regarding climate change litigation, how climate change litigation exists in international, regional and national platforms and the way it is implemented are doctrinally explained. Then, some climate change cases brought before the courts in international, regional and national platforms were examined in order to determine the applicability of climate change cases and their functionality in practice.

Keywords:

Climate Change, Litigation, International, Regional and National.

(*) Trabzon Üniversitesi, Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, Trabzon - Türkiye,
E-posta: ozgeatilkaya@gmail.com; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-7618-6935>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 07.04.2023 / Kabul Tarihi: 11.09.2023.

Stokçuluk Yasası: İdare Hukuku Boyutuyla Eleştirel Bir Değerlendirme

Prohibition of Stockpiling: A Critical Evaluation with the Dimension of Administrative Law

Dr. Öğr. Üyesi Selman Sacit BOZ^(*)
Arş. Gör. Özge PAŞAOĞLU^(**)

Öz:

Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından gerçekleştirilebilen stokçuluk, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yasaklanan bir fiildir. Stokçuluk yasağının ihlali durumunda Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu idari para cezası verilebilmektedir. İdari para cezalarına karşı uyuşmazlık ortaya çıktığında ise, aksi yönde bir düzenleme bulunmadığı için Kabahatler Kanunu uygulanmaktadır. Bu çalışmada ilk olarak stokçuluk kavramının neyi ifade ettiği ele alınarak, bu fiilin kimler tarafından işlenebileceği, hangi faaliyetlerin stokçuluk olarak değerlendirildiği eleştirel bir bakış açısıyla incelenecektir. Bu şekilde Yönetmelikte yer alan stokçuluk tanımındaki muğlaklıkların giderilmesi amaçlanmaktadır. Stokçuluk yasağının hukukiliği ilgili Kanun ve Yönetmelik dikkate alınarak normlar hiyerarşisi açısından değerlendirilecektir. Son olarak idarenin verdiği yaptırım kararları ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunun kararlarının niteliği ışığında görevli mahkemenin nasıl tespit edildiği ve bu tespitin idare hukuku esaslarına göre değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Stokçuluk, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu, İdari Yaptırım, İdari Para Cezası.

Abstract:

Stockpiling, which can be carried out by producers, suppliers and retail businesses, is an act prohibited by the Regulation of Retail Trade. In case of violation of the prohibition of stockpiling, an administrative fine may be imposed by the Unfair Price Evaluation Board. When a dispute arises against administrative fines, the Misdemeanor Law is applied since there is no regulation to the contrary. In this study, first of all, what the concept of stockpiling means will be discussed, who can commit this verb and which activities are considered as stockpiling will be examined from a critical point of view. In this way, it is aimed to eliminate the ambiguities in the definition of stockpiling in the Regulation. The legality of the hoarding prohibition will be evaluated in terms of the hierarchy of norms, taking into account the relevant Law and Regulation. Finally, in the light of the sanction decisions of the administration and the nature of the decisions of the Unfair Price Evaluation Board, how the competent court is determined and this determination will be evaluated according to the principles of administrative law.

Keywords:

Stockpiling, Regulation of Retail Trade, Unfair Price Evaluation Board, Administrative Sanction, Administrative Fine.

^(*) Selçuk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, Konya - Türkiye,
E-posta: selmansacitboz@gmail.com.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-3033-0997>.

^(**) Selçuk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı, Konya - Türkiye,
E-posta: ozge.pasaoglu@selcuk.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-7554-5043>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 25.09.2023 / Kabul Tarihi: 10.11.2023.

Das abstrakte Recht in der Hegels Rechtsphilosophie

Hegel'in Hukuk Felsefesinde Soyut Hukuk

Doç. Dr. jur. Dr. Altan HEPER^(*)

Zusammenfassung:

Hegel (1770-1831) und seine Rechtsphilosophie sind nach wie vor aktuell.

Hegels rechtphilosophisches Werk „Die Philosophie des Rechts“ enthält das Konzept des Willens und argumentiert, dass sich der freie Wille nur im komplizierten sozialen Kontext von Eigentumsrechten und -beziehungen, Verträgen, moralischen Verpflichtungen, Familienleben, Wirtschaft, Rechtssystem und Gemeinwesen verwirklichen kann, also ein Mensch ist nur dann wirklich frei, wenn er an all diesen verschiedenen Aspekten des staatlichen Lebens teilnimmt.

Der erste Teil der Rechtsphilosophie Hegels, der das abstrakte Recht behandelt, der Gegenstand dieses Artikels ist, umfasst drei Abschnitte über das Eigentum, den Vertrag und das Unrecht, deren Darstellung der Rechtsperson vorgeschaltet ist.

Bei dieser Einteilung geht es Hegel um eine anthropologisch fundierte Darlegung des Rechts an sich, sofern von allen konkreten Rechtsverhältnissen der bürgerlichen Gesellschaft abstrahiert wird. Hegels Begriff vom abstrakten Recht war die abstrakte Vorstellung von Rechtsverhältnissen der bürgerlichen Gesellschaft. Es handelt sich also um ein notwendiges Minimalrecht. Demzufolge ist das abstrakte Recht -isoliert betrachtet- etwas Unselbstständiges und Unvollkommenes, dem erst durch den Bereich der Sittlichkeit eine sinnvolle Existenz verliehen werden kann.

Bei Hegel bildet der Begriff der Person die Basis der gesamten Theorie des abstrakten Rechts. Dabei handelt es sich nicht um ein Synonym für ein Individuum, sondern um eine abstrakte Kategorie des Rechts. Aus der engen Verknüpfung des Eigentums mit der Persönlichkeit leitet Hegel seine Lehre von der Notwendigkeit des Privateigentums ab.* Die Person als einzelner, individueller Wille ist frei. In der äußeren Sphäre ihrer Freiheit hat sie den Status der Einzelheit. Im Eigentum wird sich dieser Wille gegenwärtig. Daraus ergibt sich, dass Hegel die Institution des Privateigentums allein aus der abstrakten Freiheit des Rechtssubjekts herleitet.

Der Vertrag ist für Hegel die Vermittlung von Eigentum nicht mehr durch originäre Besitznahme, sondern durch einen gemeinschaftlichen Willen. Die notwendige Voraussetzung für den Vertrag ist die gegenseitige Anerkennung der Personen als Eigentümer. Personen können sich nach Hegel nur als Eigentümer in der Außenwelt verwirklichen.

Hegels Straftheorie ist noch heute im modernen Strafrecht bezüglich des Sinns und Zwecks der Strafe in gängigen Lehrbüchern relevant.

Nach Hegel werden auf der Ebene des Verbrechens sowohl das Recht an sich als auch der besondere Wille des Opfers verletzt. Es stellt sich für Hegel als negativ-unendliches Urteil dar, da es überhaupt die

^(*) Özyeğin Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye; Tübingen Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Öğretim Görevlisi, Tübingen - Almanya, E-posta: altan.heper@ozyegin.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-6207-7528>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 19.10.2023 / Kabul Tarihi: 10.01.2024.

Kategorien des „Mein“ und „Dein“ leugnet. Der Verbrecher versucht nicht, sein Unrecht zu vertuschen, sondern geht offen mit Gewalt vor. Der freie Wille des Opfers wird in seiner Totalität negiert. Dies macht die Unvernünftigkeit des Verbrechens aus, da es sich in einen Widerspruch zur Menschenwürde setzt. Es ist die reine Negation der Freiheit des Opfers und des Rechts an sich.

Schlüsselwörter:

Hegel, Rechtsphilosophie, Abstraktes Recht, Eigentum, Unrecht, Verbrechen.

Öz:

Hegel (1770-1831) ve Hegel'in hukuk felsefesi bugün de aktüalitesini kaybetmemiştir. Bilindiği gibi Hegel bir sistem felsefecisidir ve Hegel'in hukuk felsefesi onun felsefesindeki sistemle doğrudan bağlantılıdır.

Hegel'in hukuk felsefesi çalışması serbest irade konseptini esas alır ve Hegel'e göre serbest irade sadece toplumda, hukuk sisteminde, ekonomide, aile yaşamında, ahlaki yükümlülüklerde, sözleşmelerde, mülkiyet haklarında ve mülkiyet ilişkilerinin karmaşık toplumsal bağlamında gerçekleşmektedir yani bir insan sadece kamusal yaşamın tüm alanlarına katıldığında gerçekten özgürdür.

Hegel'in hukuk felsefesi çalışmasının ilk bölümü bu makalenin konusu olup soyut hukukla ilgilidir ve üç alt alanı; mülkiyet, sözleşme ve haksızlığı içermektedir. Hegel bu alt alanların başına hukuki anlamda kişi konseptini getirmektedir.

Bu ayrımda Hegel için önem taşıyan konu, hukukun antropolojik temelli açıklamasıdır. Hegel'in soyut hukuk kavramı burjuva toplumunun tüm somut hukuki ilişkilerden soyut bir tasavvurdur. Söz konusu olan zorunlu bir minimal hukuktur. Bu soyut hukuk eksik kalmaktadır ve soyut hukuka ancak ahlakilik alanında anlam kazandırmak olanaklıdır.

Soyut hukuk kuramının bütününe temelini kişi oluşturur. Burada kişi, bireyin eş anlamlısı olmamakta, bunun yerine hukukun soyut bir kategorisi olmaktadır.

Hegel kişilikle mülkiyet arasındaki güçlü bağdan özel mülkiyetin zorunluluğu sonucunu çıkartır.

Hegel açısından sözleşme ortak iradenin ürünüdür ve sözleşmenin zorunlu koşulu maliklerin birbirini karşılıklı olarak kabulüdür. Hegel açısından kişiler kendilerini dış dünyada sadece malik olarak gerçekleştirebilir.

Hegel'in ceza hukuku kuramı bugün hâlâ modern ceza hukukunda cezanın amacı ve anlamı bağlamında ceza hukuku ders kitaplarında önem taşımaktadır.

Hegel'e göre cürüm ile hem hukuk hem de mağdurun iradesine yönelik bir saldırı söz konusudur. Cürüm, "benim" ve "senin" kategorilerini genel olarak inkâr etmektedir. Cürüm işleyen haksızlığını gizlemeye çalışmakta, apaçık şiddet kullanmaktadır. Mağdurun özgür iradesi bütünlüğü içerisinde inkâr edilmektedir. Bu da cürümün akıl dışılığını ortaya koyup, insan onurunu ihlal eder. Cürüm esasında mağdurun özgürlüğünün ve hukukun saf bir inkârı demektir.

Hegel'in kişi kavramı, kişi olarak karşılıklı saygı görme, tanınma, sözleşme, kişiye gösterilen saygısızlığın sembolik olarak tekrar eski haline getirilmesi gibi temel kavramları çağdaş hukuk felsefesinde çeşitli formlarda hala aktüelliğini sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Georg Wilhelm Hegel, Hukuk Felsefesi, Kişi, Mülkiyet, Sözleşme, Cürüm.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Uyarınca Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerine Hukuka Aykırı Müdahaleler ve Hukuka Aykırı Müdahale İddialarının Etkili Soruşturulması

Unlawful Interference in Demonstrations and Effective Investigation of Allegations of Unlawful Interference Under the Case Law of European Court of Human Rights

Arş. Gör. Dr. Efe Can KARABULAT^(*)

Öz:

Bireylerin fikirlerini diğer bireyler ile bir araya gelerek ifade edebilmesini ve kamuoyu önünde seslendirilmesini sağlayan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, demokratik bir toplumun temel unsurlarından birini teşkil etmektedir. Bu hak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesiyle koruma altına alındığı gibi Türk hukukunda da toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını koruma altına alan hükümler mevcuttur. Kuşkusuz bu hakkın da belli koşullar altında sınırlandırılabilmesi mümkündür ve bu sınırlamalara Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesinin 2. fıkrasında yer verilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, içtihadında, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına getirilen sınırlamaların hukukiliğini denetlerken; kanunilik, meşru amaç ve demokratik bir toplumda gereklilik kriterlerine başvurmuştur. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının hukuka aykırı olarak sınırlandırılması bağlamında özellikle hukuka aykırı müdahale ve orantısız güç kullanımı iddiaları ön plana çıkmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadında, devletlerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. ve 3. maddeleri uyarınca orantısız güç kullanmaktan sakınmaları yönündeki maddi yükümlülükleri yanında, bu eylemlerin etkili soruşturulmasına yönelik usuli yükümlülükleri de bulunmaktadır. Türkiye aleyhinde bu yükümlülüğün ihlal edildiğine yönelik pek çok karar bulunmaktadır. Her ne kadar bu ihlal kararlarına neden olan sorunlar giderilmeye çalışılmakta ise de bazı kronik sorunlar hala varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı, Orantısız Güç, Etkili soruşturma, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.

^(*) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Ankara - Türkiye,

E-posta: efe.karabulat@hbv.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-2181-1692>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 24.10.2023 / Kabul Tarihi: 02.01.2024.

Abstract:

Freedom of assembly and association, which enables individuals to express their ideas by coming together with others and voicing them in public, constitutes one of the fundamental elements of a democratic society. This right is protected by Article 11 of the European Convention on Human Rights and is also safeguarded by provisions in Turkish law that protect the freedom of assembly and association. Undoubtedly, this right can be restricted under certain conditions, and such limitations are outlined in Article 11, paragraph 2 of the European Convention on Human Rights.

In its case law, the European Court of Human Rights examines the legality of restrictions imposed on the freedom of assembly and association by referring to the criteria of lawfulness, legitimate aim, and necessity in a democratic society. Concerning the unlawful restriction of the freedom of assembly and association, allegations of unlawful interference and the use of excessive force come to the forefront. In its case law, the European Court of Human Rights imposes substantive obligations on states, in accordance with Articles 2 and 3 of the European Convention on Human Rights, to refrain from using disproportionate force and also places procedural obligations on them for the effective investigation of such actions.

There are numerous judgments against Turkey indicating that it has violated these obligations. Although efforts are being made to address the problems that have led to these violations, some chronic issues still persist.

Keywords:

Freedom of Assembly and Association, Excessive Force, Effective Investigation, European Court of Human Rights, European Convention on Human Rights.

Türk Anayasa Mahkemesinin İş Yükü Sorununa Çözüm Önerileri

The Suggestions for Solution to the Workload Problem of the Turkish Constitutional Court

Oğuzcan KUTKAN^(*)

Öz:

2012 yılında Türk Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru usulünün başlaması ile birlikte Anayasa Mahkemesinin iş yükü giderek artmıştır. Günümüzde Anayasa Mahkemesi çok ciddi bir iş yükü altındadır. Bu iş yükü Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurulardan kaynaklanmaktadır. İş yükünün ağırlığı, kararların gecikmesine neden olmaktadır. Anayasa Mahkemesinin iş yükü sorununu çözümü için çeşitli çözüm önerileri ileri sürülmüştür.

Bu öneriler içinde öne çıkanlar, İnsan Hakları Avukatlığı sisteminin getirilmesi, bireysel başvuru harcının önemli bir oranda yükseltilmesi, adli ve idari yargının iş yükünün azaltılması, “temel haklara aykırılık”ın usul kanunlarında bozma nedeni olarak düzenlenmesi, “Anayasal önem”in bağımsız bir kabul edilebilirlik kriteri olarak düzenlenmesi, kabul edilebilirlik incelemesi yapılırken liste usulünün uygulanması daha sık uygulanması, dostane çözüm benzeri uzlaşma usulünün uygulanması, pilot karar usulünün daha sık uygulanması, bireysel başvurularda taleple bağlılık kuralının uygulanması, bireysel başvurularda norm denetimi yapılması, hak ihlaline sebep olan idari işlem ya da yargı kararının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi, bireysel başvuru yargılamasında Adalet Bakanlığının devlet adına muhatap konumuna getirilmesi, hakimlere ve savcılara ek eğitim verilmesi, tazminatların sorumluya rücu edilmesi, bireysel başvuru kararlarının daha az sayıda üye tarafından verilmesi ve son olarak raportör sayısının önemli ölçüde artırılmasıdır. Bu çalışmada Anayasa Mahkemesinin iş yükü sorununun çözülmesi için ileri sürülen öneriler açıklanmış ve değerlendirilmiştir. Bu çözüm önerilerine ayrıca bir öneriyle katkı sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Anayasa Mahkemesi, İş Yükü, Bireysel Başvuru, Liste Usulü, Pilot Karar.

Abstract:

Turkish Constitutional Court's workload has steadily increased after inuring the procedure of individual application to the Constitutional Court in 2012. The Constitutional Court has a heavy workload at present. Its workload is caused by individual applications. The Court's decisions delay because of the heavy workload. Various ideas were stated to solve the heavy workload problem of the Constitutional Court.

Prominent suggestions amongst these suggestions are adopting the Human Rights Advocacy System, a significant increase in the individual application fee, decreasing workload of civil, criminal, and administrative jurisdiction, regulating “contradiction to the fundamental rights” as a reversal reason in procedural laws, regulating “constitutional importance” as a separate admissibility

^(*) İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, İstanbul - Türkiye,
E-posta: o.kutkan@istanbul.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-5369-5158>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 31.10.2022 / Kabul Tarihi: 13.11.2023.

criteria, implementation of the listing method during the admissibility examination more frequently, implementation of the friendly settlement-like reconciliation method, implementation of pilot judgement method more frequently, implementation of rule of dependency with demand during the examinations of individual application, doing constitutional review to the related laws during examination of individual application, annulment of administrative actions and judicial decisions that caused the violation of fundamental rights, making the Ministry of Justice the respondent on behalf of the government in individual application trials, providing additional training to judges and prosecutors, taking compensation which paid by government to the applicants from the officials who caused the violation of fundamental rights, making individual application decisions by fewer number of judges of the Constitutional Court, and, finally, a significant increase in the number of rapporteurs.

In this study, the suggestions stated to solve the workload problem of the Constitutional Court are explained and evaluated. It has also been tried to contribute to these suggestions for the solution with a suggestion.

Keywords:

Turkish Constitutional Court, Workload, Individual Application, Listing Method, Pilot Judgement.

Koruma Tedbirlerinde Aranılan “Başka Surette Delil Elde Edilememesi veya Elde Etme İmkânının Bulunmaması” Şartı

The Requirement of “Inability or Impossibility of Obtaining Evidence by any Other Means” in Protection Measures

Dr. Öğr. Üyesi Derya TEKİN^(*)

Öz:

Bu çalışmada ceza muhakemesi hukukunda dört farklı koruma tedbirinde (bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma; iletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi; gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme) tedbire karar verilebilmesi için bir şart olarak karşımıza çıkan başka surette delil elde edilememesi veya elde etme imkânının bulunmaması ifadelerinin ne anlama geldiği inceleme konusu yapılmıştır. Çalışmada hem şartın yer aldığı tedbirlerin delil elde etme amacı hem de koruma tedbirlerinin ön şartları ışığında çalışma konusu şartın nasıl uygulanabilir olduğu konusunda bir inceleme yapılmıştır. Bu noktada suç şüphesi, gecikmezlik, görünüşte haklılık ve ölçülülük ön şartları ön plana çıkmaktadır. Öncelikle kuvvetli şüphe sebeplerini başlangıç şüphesinden yoğun ama yeterli şüpheden az bir şüphe derecesi olarak belirlemek kanun koyucunun söz konusu koruma tedbirlerinden beklentilerine daha uygun bir anlayıştır. Ölçülülük noktasında ise bu şartın söz konusu koruma tedbirlerine temel hak ve özgürlüklere en ağır müdahaleyi içeren koruma tedbirleri olduğu için değil, “delil elde etme işlevi” gören koruma tedbirleri arasında en ağır sayılabilecek müdahaleleri içerdiği için bir şart olarak eklendiği noktasından hareket edilmiştir. Son olarak bu tedbirlerin kendi arasında bir sıralama yapmak teorik olarak mümkün gözükse de her olay bakımından ayrı ayrı bir değerlendirmenin yapılmasının gerekli olduğu da koruma tedbirlerinin gecikmezlik ve görünüşte haklılık özellikleri dikkate alınarak ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Koruma Tedbiri, Delil, Kuvvetli Şüphe Sebepleri, Gecikmezlik, Ölçülülük.

Abstract:

In this study, the meaning of the expressions “inability to obtain evidence by any other means” or “no possibility of obtaining evidence by any other means”, which appear as a condition for deciding on the measure in four different protection measures (search, copying and seizure of computers, computer programmes and logs; interception, recording and evaluation of signal information; assignment of a secret investigator and monitoring by technical means) in criminal procedure law has been examined. In the study, how the condition is applicable has been examined in the light of both the purpose of

^(*) İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye, E-posta: derya.tekin@medeniyet.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9877-8336>.

Makalenin konusunun belirlenmesindeki katkısı ve kıymetli yorumları için Dr. Melik Kartal'a teşekkür ederim.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 12.10.2023 / Kabul Tarihi: 03.01.2024.

obtaining evidence of the measures in which the condition is included and the preconditions of the protection measures. At this point, the preconditions called as criminal suspicion, non-delayability, apparent justification and proportionality come to the fore. First of all, determining the reasons for strong suspicion as a degree of suspicion more intense than the initial suspicion but less than sufficient suspicion is more in line with the expectations of the legislator from the protection measures in question. In terms of proportionality, it has been emphasised that this condition was added to the protection measures in question not because they are the protection measures that involve the most severe interference with fundamental rights and freedoms, but because they involve the most severe interference among the protection measures that have the “function of obtaining evidence”. Finally, although it seems theoretically possible to make a ranking among these measures, it has been demonstrated that it is necessary to make a separate evaluation in terms of each case, taking into account the non-delayability and apparent justification features of the protection measures.

Keywords:

Protection Measures, Evidence, Strong Suspicion Reasons, Non-delayability, Proportionality.

Sosyal Uygunluk Öğretisi

The Doctrine of Social Appropriateness

Prof. Dr. Hamide ZAFER^(*)
Dr. Öğr. Üyesi Yağız YAVUZ^(**)

Öz:

Sosyal düzeni korumak amacı ile kabul edilen suç tanımına ilişkin genel ve soyut kurallar, zaman zaman konuluş amacına aykırı bir şekilde ve şeklen de olsa sosyal hayata uygun davranışları kapsamına alabilir. Sosyal uygunluk (*soziale Adäquanz*) öğretisi, sosyal hayata uygun davranışların ceza hukukunun alanından çıkartılmasına ilişkin bir öğreti olup Alman literatüründe ilk kez 1939 tarihli bir çalışmada ortaya atılmıştır. Alman öğretisinde, bu öğretiyi sosyal hayata uygun davranışların mevcut ceza hukuku araçları ile zaten ceza hukukunun dışına çıkartılmasının mümkün olduğu, bir davranışın sosyal hayata uygunluğunun belirlenmesine ilişkin kriterleri tespit etmenin zorluğu, kurumun suç genel teorisindeki yerinin belirsizliği gibi gerekçelerle reddeden yazarlar bulunmakta ise de son on yıllarda öğreti tekrar belirli örnekler üzerinden tartışılmaya başlanmış ve suç genel teorisi içinde kendine özgü bir yere oturtulması gerektiği yönündeki görüşler kuvvet kazanmaya başlamıştır. Sosyal uygunluk öğretisi, günümüzde, izin verilen risk, objektif isnadiyet gibi yeni teorik kurumların çıkış noktasını da oluşturmaktadır. Ayrıca öğreti, yorum, hata, haksızlık bilinci, suç tipine dahil olmayan hareketler, hukuka uygunluk nedeni ve suçta iştirak iradesi gibi birçok kurumla bağlantı içindedir. Bu çalışma, ceza hukuku kurumlarının, davranışın sosyal uygunluğu dikkate alınarak yorumlanmasına katkı sağlamak ve kurumun hukuki niteliğine işaret etmek için kaleme alınmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Sosyal Uygunluk, Hukuka Uygunluk Nedeni, Amaca Göre Yorum, Mesleki Uygunluk, Cezalandırılmayan Hareketler.

Abstract:

General and abstract rules regarding the definition of crime, which are adopted to protect the social order, may sometimes include behaviors that are appropriate for social life, even in a form contrary to the purpose for which they were established. The doctrine of social appropriateness (*soziale Adäquanz*) is a doctrine regarding the exclusion of socially acceptable behaviors from the scope of criminal law and was first put forward in German literature in a study dated 1939. In the German doctrine, some authors reject this doctrine because it is already possible to exclude socially appropriate behaviors from criminal law with existing criminal law tools, the difficulty of identifying the criteria for determining the social appropriateness of behavior, and the uncertainty of the place of the institution in the general theory of crime. However, in the last decades, the doctrine has started to be discussed again through specific examples and the views that it should be positioned in a specific place within the general theory of crime have started to gain strength. Today, the doctrine of social appropriateness also constitutes

(*) Doğuş Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye, E-posta: hzafer@dogus.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0697-7261>.

(**) Doğuş Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye, E-posta: yyavuz@dogus.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-2214-3734>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 13.10.2023 / Kabul Tarihi: 20.10.2023.

the starting point of new theoretical institutions such as permitted risk and objective attribution. In addition, the doctrine is in connection with many institutions such as interpretation, mistake, awareness of injustice, acts not included in the legal elements of the offense, the ground of legal justification, and the will of complicity. This study has been written to contribute to the interpretation of criminal law institutions by taking into account the social appropriateness of behavior and to point out a new ground of legal justification.

Keywords:

Social Appropriateness, Ground of Legal Justification, Interpretation According to Purpose, Professional Appropriateness, Unpunished Acts.

ÖZEL HUKUK

Yargıtay Kararları Işığında Tüketici İşlemlerinde Ticari Hükümlerin Uygulanabilirliği Sorunu

In the Light of Court of Appeals Decisions the Problem of Applicability of Commercial Provisions in Consumer Transactions

Prof. Dr. Şebnem AKİPEK ÖCAL^(*)
Dr. Öğr. Üyesi Tamer BOZKURT^(**)

Öz:

Tüketici hukuku; medenî hukuk, borçlar hukuku, ticaret hukuku ve usul hukuku ile sıkı ilişkileri olan bir alan olarak bu alanların temel ilke ve kurallarına, tüketiciyi koruyabilmek amacıyla istisnalar getirmektedir. Çoğu zaman birbiri ile kesişen ticaret ile tüketici hukuku düzenlemelerinin zaman zaman aralarında çatışmalar da yaşanabilmektedir. Bu durum, özellikle ticari iş, teselsül karinesi ve faiz konuları başta olmak üzere karşımıza çıkar. Türk hukukunda uzun süreden beri ticari iş ile tüketici işlemi kavramlarının aynı anda söz konusu olup olamayacağı konusu tartışılmaktadır. Konu özellikle faiz konusunda yoğunlaşmıştır. Ancak faiz dışında, teselsül karinesi (TTK m. 7/2), ticari hükümler (TTK m. 1), ticari örf ve âdet kuralları ve teamüller (TTK m. 2) zamanaşımı sürelerinin değiştirilememesi (TTK m. 6) gibi kuralların tüketici işlemlerinde uygulanıp uygulanamayacağının etraflıca tartışılması gerekmektedir. Tüketici işlemlerinin aynı anda ticarî işe vücut verip veremeyeceği, tüketici lehine veya aleyhine TCMB avans oranının ve bir tüketici işlemini birlikte üstlenen kişiler arasında müteselsil borçluluk karinesinin uygulanıp uygulanmayacağı incelenmesi gereken konuların başında gelmektedir. Çalışmada tüketici hukuku kuralları ile ticari hükümler arasındaki ilişki ve bağlantı kurulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Tüketici İşlemi, Ticari İş, Ticari Hüküm, Faiz, Ticari Örf ve Âdet.

Abstract:

Consumer law, as a field that has close ties between civil law, law of obligations, commercial law and procedural law, brings exceptions to the basic principles and rules of these fields in order to protect the consumer. Commercial law and consumer law regulations, which often intersect with each other, may sometimes conflict with each other as well. This is especially the case in the areas of “commercial transaction”, “presumption of succession” and “interest”. In Turkish law, it has been discussed for a long time whether the concepts of commercial transaction and consumer transaction can be in question at

^(*) TED Üniversitesi, İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü Medeni Hukuk, Ankara - Türkiye,
E-posta: sebnem.akipekocal@tedu.edu.tr; [Orcid Id: https://orcid.org/0000-0002-4216-405X](https://orcid.org/0000-0002-4216-405X).

^(**) Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Eskişehir - Türkiye,
E-posta: tamerbozkurt@anadolu.edu.tr; [Orcid Id: https://orcid.org/0000-0003-0486-399X](https://orcid.org/0000-0003-0486-399X).

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 29.09.2023 / Kabul Tarihi: 10.01.2024.

the same time. The issue is particularly centred on the issue of interest. However, apart from interest, it is necessary to discuss in detail whether rules such as the presumption of succession (Art. 7/2 of the TCC), commercial provisions (Art. 1 of the TCC), commercial customs and traditions (Art. 2 of the TCC), and the invariability of statute of limitations (Art. 6 of the TCC) can be applied to consumer transactions. Whether consumer transactions may simultaneously constitute a commercial transaction, the advance rate of the CBRT in favour of or against the consumer, and whether the presumption of joint indebtedness applies between persons who undertake a consumer transaction together are among the issues that need to be examined. In this study, it is tried to establish the relationship and connection between the consumer law rules and commercial provisions.

Keywords:

Consumer Transactions, Commercial Transaction, Commercial Provision, Interest, Commercial Customs and Tradition.

Vatansızlığın Tespitine İlişkin Hukuki Bir Prosedür Geliştirmek ve Bu Prosedürün Önemi

Developing a Legal Procedure for Determination of Statelessness and Its Importance

Doç. Dr. Aslı BAYATA CANYAŞ^(*)

Öz:

Doğum anı itibarıyla ya da daha sonradan ortaya çıkabilen vatansızlık, genel olarak bir kişinin, herhangi bir devlet ile vatandaşlık bağı içinde bulunmaması olarak ifade edilir. Vatansızlık ilk bakışta kolay belirlenebilir bir durum olarak düşünülse de bir bireyin vatansızlık durumunun tespit edilerek kendisine “vatansız” statüsünün tanınması zorlu bir süreç olabilmektedir. Bu zorluğu azaltmak amacıyla, belli bir devletin mevzuatında etkin ve işlevsel bir vatansızlık tespit prosedürüne yer vermek ve prosedürün aşamalarını tayin etmek önerilebilir. Vatansızlığının tespiti üzerine ilgiliye bir kimlik belgesi verilmesi mümkün olabilecek ve ilgili, ülkeye giriş çıkış kolaylığı ile ikamet, eğitim, sağlık gibi haklara, vatansızlık statüsü mümkün kıldığı ölçüde erişebilecektir. Çalışmada, vatansızlık tespit prosedürünün bir devletin mevzuatında açık olarak düzenlenmiş olmasını savunan anlayış paylaşılmakta ve etkin bir prosedürün aşamaları uluslararası boyut, farklı devletlerin konuya yaklaşımı ve yargı kararları da ele alınarak irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Vatansızlık, Vatansızlık Tespit Prosedürü, Vatansız Kişilerin Korunmasına İlişkin El Kitabı, İdari Gözetim, Vatansızlığın İspatı.

Abstract:

Statelessness, which can occur at the moment of birth or later, can generally be defined as a person not having citizenship ties with any state. Although statelessness is thought to be an easily identifiable situation at first glance, determining the statelessness of an individual and granting him or her a “stateless” status can be a difficult process. In order to reduce this difficulty, it may be recommended to include an effective and functional statelessness determination procedure in the legislation of a particular state and to determine the stages of this procedure. Upon detection of statelessness, it may be possible to issue an identity document to the person concerned, and he/she will be able to access rights such as residence, education and health with ease of entry and exit to the country, to the extent his/her statelessness status makes it possible. In this study, the view advocating that the statelessness determination procedure be clearly regulated in a state’s legislation is shared, and the stages of an effective procedure are examined by considering the international dimension, the approach of different states to this issue and judicial decisions.

Keywords:

Statelessness, Statelessness Determination Procedure, Handbook on the Protection of Stateless Persons, Administrative Detention, Proof of Statelessness.

Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, Ankara - Türkiye,

E-posta: aslicanyas@hacettepe.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-8304-6095>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 27.10.2023 / Kabul Tarihi: 25.12.2023.

Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin Önalm Olayı Teşkil Edip Etmediği Sorunu

The Question whether the Contract of Promise of Sale Constitutes a Preemption Event

Dr. Öğr. Üyesi Özgün ÇELEBİ^(*)

Öz:

Türk Borçlar Kanunu m. 240/f. 1 hükmü uyarınca sözleşmeden doğan önalm hakkı satış ve ekonomik bakımdan satışa eşdeğer işlemlerde kullanılabilir. Öğretide bazı yazarlar, Türk hukukunda bu yönde açık hüküm olmamasına rağmen, ekonomik bakımdan satışa eşdeğer işlem kavramının yasal önalm hakkı açısından da uygulanabilir olduğu görüşündedirler. Böylece, satış dışındaki işlemlerde önalm hakkının ne zaman kullanılabilir hale geldiğinin belirlenmesi hem sözleşmeden hem de yasadan doğan önalm hakkı açısından önem taşıyan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Satış dışındaki işlemler arasında önalm olayı teşkil edip etmediği tartışmalı olanlardan biri de taşınmaz satış vaadi sözleşmesidir. Türk hukukunda bazı yargı kararlarıyla teyit edilen, öğretide de hâkim sayılabilecek görüşe göre, taşınmaz satış vaadi sözleşmesi mülkiyeti devir borcu doğurmadığı için önalm olayı teşkil etmez. Bazı yazarlar ise, işlemin belirli açılardan taşınmaz satışıyla gösterdiği benzerlikler başta olmak üzere, çeşitli gerekçelerle, taşınmaz satış vaadinin önalm olayı olarak kabul edilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu çalışmada taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin önalm olayı teşkil edip etmediğine ilişkin görüşler ve bunların sonuçları incelenmekte ve taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin ekonomik bakımdan satışa eşdeğer işlem kavramı altında önalm olayı olarak kabul edilmesi olanağı tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Önalm Hakkı, Önalm Olayı, Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi, Taşınmaz Satışı Sözleşmesi, Ekonomik Bakımdan Satışa Eşdeğer İşlem.

Abstract:

Under article 240, paragraph 1 of the Turkish Code of Obligations, the contractual preemption right can be exercised in case a sale or an act economically equivalent to sale is agreed upon. Despite the lack of legal provision to this effect, some authors argue that the legal preemption right can also be exercised in case of the conclusion of an act economically equivalent to sale. Consequently, the question when the preemption right can be exercised concerns both contractual and legal preemption rights. In this regard, one of the controversial issues is the impact of the contract of promise of sale. The majority of authors and the court decisions assert that the promise of sale does not constitute a preemption event since it does not create obligations as to the transfer of ownership. Nevertheless, other authors,

^(*) Koç Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,
E-posta: ozgcelebi@ku.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0610-6992>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 28.10.2023 / Kabul Tarihi: 12.12.2023.

relying mostly on the similarities between sale and promise of sale, have presented various arguments to classify the promise of sale as a preemption event. In this paper, we discuss the arguments regarding whether promise of sale constitutes a preemption event and the possible recognition of promise of sale as a preemption event under the concept of an act economically equivalent to sale.

Keywords:

Preemption Right, Preemption Event, Contract of Promise of Sale, Contract of Sale of Immovable Property, Act Economically Equivalent to Sale.

Tüketici İşlemlerindeki Ticari Amaç Unsurunun Ticari İş Açısından Değerlendirilmesi

Evaluation of the Commercial Purpose Element in Consumer Transactions in terms of Mercantile Transactions

Dr. Öğr Üyesi Aytekin ÇELİK^(*)

Öz:

Tüketici işlemi olarak nitelendirilen bir işin aynı zamanda ticari iş niteliği taşıyabilmesi mümkündür. Ticari işe bağlanan sonuçların tüketici işlemleri açısından uygulanabilirliği hususunda birtakım tartışmalar söz konusu olsa da her iki işin birbirlerinden tamamen bağımsız olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. Tüketici işleminin belirleyici unsuru, tarafların ticari (veya mesleki) amaçla hareket edip etmediğidir. Ticari amaç kavramı, ticari işten farklı bir kavram olmasına rağmen özellikle ticari işin ispatına ilişkin düzenlemeler ticari amaç açısından da önem taşımaktadır. Özellikle tüketici işleminin taraflarından birisinin tacir olduğu durumlarda işin ticari işletmeyle ilgili olup olmadığı hususunda birtakım tereddütler yaşanabilir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili mevzuatta ticari (veya mesleki) amaçla hareket edilip edilmediği hususunda tereddüt yaşanan durumlarda nasıl hareket edileceği ve bu konuda ispat yükünün kime ait olacağı konusunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Buna karşılık Türk Ticaret Kanunu'nda hem bir işin ticari işletmeyle ilgili olmasının kapsamı hem de işin ticari işletmeyle ilgili olduğunun ispatı konusunda önemli düzenlemelere yer verilmiştir. Türk Ticaret Kanunu'ndaki söz konusu düzenlemeler tacirin gerçek kişi veya tüzel kişi olmasına göre farklı sonuçlar öngörmektedir. Bu yüzden tüketici işleminin taraflarından birisinin veya her ikisinin tacir olduğu durumlarda ticari amaçla hareket edilmediğinin tespiti konusunda ticari işlere ilişkin söz konusu hükümlerin de uygulanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Tüketici, Tüketici İşlemi, Ticari Amaç, Ticari İş, Tacir.

Abstract:

It is possible that a business that is characterized as a consumer transaction may also be a mercantile transaction. Although there are some debates on the applicability of the consequences of mercantile transaction to consumer transactions, it is not possible to argue that the two businesses are completely independent from each other.

The determining factor of a consumer transaction is whether the parties are acting for commercial (or professional) purposes. Although the concept of commercial purpose is different from mercantile transaction, regulations regarding the proof of mercantile transaction are also important in terms of commercial purpose. Especially in cases where one of the parties to the consumer transaction is a

^(*) KTO Karatay Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Konya - Türkiye, E-posta: aytekin.celik@karatay.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-4943-8156>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 21.10.2023 / Kabul Tarihi: 20.12.2023.

merchant, there may be some hesitations as to whether the business is related to a commercial enterprise. In the Law on the Protection of Consumers and the relevant legislation, there is no regulation on how to act in cases where there is doubt about whether the act is for commercial (or professional) purposes and who has the burden of proof as to whether the act is for commercial (or professional) purposes. On the other hand, the Turkish Commercial Code (TCC) contains important regulations regarding both the scope of a business being related to a commercial enterprise and the proof that the business is related to a commercial enterprise. These regulations in the TCC differ depending on whether the merchant is a natural person or a legal entity. In cases where one or both of the parties to the consumer transaction are merchants, the provisions regarding mercantile transactions should also be applied in order to determine whether or not they are acting for commercial purposes.

Keywords:

Consumer, Consumer Transaction, Commercial Purpose, Mercantile Transaction, Merchant.

Paydaşın Paylı Mülkiyet Birliğinden Çıkarılması

Exclusion of the Shareholder from the Unity of Ownership in Common

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ERDOĞAN^(*)

Öz:

TMK m. 696 hükmünde, tutum ve davranışlarıyla diğer paydaşların tamamına veya bir kısmına karşı olan yükümlülüklerini ağır biçimde çiğneyen ve diğer paydaşlar için paylı mülkiyet ilişkisinin devamını çekilmez hâle getiren paydaşın mahkeme kararıyla paydaşlıktan çıkarılabileceği düzenlenmiştir. Mülkiyet hakkına bir müdahale teşkil ettiği için, paydaşlıktan çıkarma son çaredir (ultima ratio) ve TMK m. 696 hükmünde yer alan şartların gerçekleşip gerçekleşmediği hâkim tarafından sıkı bir şekilde araştırılmalıdır. Hükmün somut olaya uygulanabilir olduğunu tespit eden hâkim, paydaşlıktan çıkarma kararını verebilmek için gerekli olan maddi ve şekli şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini incelemelidir. Kanunda aranan şartların gerçekleştiği kanaatine varılırsa, davalı paydaşın paydaşlıktan çıkarılmasına karar verilecektir. İhraç edilen paydaşın payının hukuki akıbeti hakkında Kanun'da bir sıra kabul edilmiş olup, hâkimin TMK m. 696 hükmünde yer alan yollardan dilediği birini seçme imkânı yoktur. Bununla birlikte, TMK m. 696 hükmü kıyas yoluyla pay üzerinde intifa veya diğer bir aynî ya da tapuya şerh edilmiş kişisel yararlanma hakkı sahipleri hakkında da uyulama alanı bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Paylı Mülkiyet, Paydaş, Paydaşlıktan Çıkarma, Diğer Hak Sahiplerinin Çıkarılması, Yönetim ve Tasarruf.

Abstract:

Article 696 of the TCC (Turkish Civil Code) stipulates that a shareholder who severely violates his/her obligations towards all or some of the other shareholders by his/her own behaviour and who makes the continuation of the ownership in common relationship unbearable for the other shareholders, may be disqualified from shareholding by a court decision. Since it constitutes an interference in the right to property, the exclusion from shareholding is a last resort (ultima ratio) and whether the conditions under Article 696 of the TCC are fulfilled should be strictly investigated by the judge. Having determined that the provision is applicable to the concrete case, the judge should examine whether the necessary material and formal conditions for the decision on the exclusion from shareholding are fulfilled. A sequence is accepted in the Code regarding the legal fate of the excluded shareholder's share, and the judge does not have the opportunity to choose any of the methods under Article 696 of the TCC. Besides, Article 696 of the TCC is also applicable by analogy to the holders of usufruct or other in rem rights or personal benefit rights annotated to the land registry.

Keywords:

Ownership in Common, Shareholder, Exclusion from Shareholding, Exclusion of Other Right Holders, Management and Disposition.

^(*) Sakarya Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Sakarya - Türkiye,
E-posta: kemalerdoganhukuk@gmail.com; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-8648-1623>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 25.10.2023 / Kabul Tarihi: 21.01.2024.

Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasında Çocuğun Yararını Tespit ve Çocuğun Eşyalarının Teslimi Sorunları

Problems of Determining the Benefits of the Child and Delivery of the Child's Belongings in Establishing a Personal Relationship with the Child

Dr. Öğr. Üyesi Bedia GÜLEŞ^(*)

Öz:

Çocuğun iyi yetişmiş bir kişiliğe sahip olması, şüphesiz ebeveyni ile geçireceği kaliteli zaman dilimine bağlıdır. Anne-babanın çocukla aynı aile ortamında yaşamaması durumunda, çoğunlukla bu açıdan problem yaşanmaz. Fakat anne ile babanın boşanma, ayrılık gibi birtakım sebeplerle ayrı olmaları ya da çocuğun kuruma yerleştirilmesi gibi çocuğun ebeveyninden uzak kaldığı bazı hâllerde, çocuk onlarla iletişim kuramaz hâle gelir. Böyle durumların sakıncasını bertaraf etmek adına hâkim çocukla kişisel ilişki kurma kararı vermektedir. Ancak bu kararın etkililiği de kişisel ilişki kuracak kişinin seçimi, ilişkinin süresi ve kapsamı gibi hususların doğru değerlendirilmesine bağlıdır.

Çocukla kişisel iletişim kurulmasına dair bazı uyumsuzluklarda, çocuk esasında ebeveynle iletişim kurmak istememekte ya da iletişimin engellenmesi gerekmektedir. Kimi zaman da iletişim zamanının kısaltılması, kapsamının daraltılması, müdahalelere sınır konulması zorunluluktur. Bazı durumlarda da çocuğun eşyalarının teslim edilmemesi, kişisel ilişki kararını hem çocuk hem kişisel ilişki kuran açısından işlevsiz hâle getirmektedir.

Çalışmada çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair uygulamada meydana gelen bazı sorunlar ve özellikle kişisel ilişki için çocuğun teslimi kapsamında, çocuğun eşyalarının da talep edilip edilemeyeceği meselesi konu edinilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Çocukla Kişisel İlişki Kurulması, Çocuğun Teslimi, Çocuğun Eşyalarının Teslimi, Çocuğun Yüksek Yararı, Üçüncü Kişilerle Kişisel İlişki.

Abstract:

Having a well-educated personality of child, depends on quality time she/he will spend with her/his parents. If parents live in same environment with child, there is no problem. But, where child is away from parent, such as separation of parents, divorce or placement of child in institution, child becomes unable to communicate with them. In order to avoid inconvenience of such situations, judge decides to establish a personal relationship with child. However, effectiveness of this decision depends on correct

^(*) KTO Karatay Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Konya - Türkiye,
E-posta: bedia.gules@karatay.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-9036-7572>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 05.10.2023 / Kabul Tarihi: 19.12.2023.

evaluation of issues such as choice of person to establish a personal relationship, duration and scope of relationship.

In some disputes regarding personal communication with child, the child does not actually want to communicate with parent or communication must be prevented. Sometimes it is necessary to shorten the communication time, narrow the scope, and set limits on interventions. In some cases, not delivering the child's belongings renders the personal relationship decision dysfunctional for both child and person establishing personal relationship.

In the study, some of problems that occur in practice of establishing a personal relationship with child and especially issue of whether the child's belongings can be requested within scope of delivery of the child for personal relationship are discussed.

Keywords:

Establishing a Personal Relationship with the Child, Delivery of the Child, Delivery of the Child's Belongings, The Best Interests of the Child, Personal Relationship with the Third Person.

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Madde 25.6 Bağlamında Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybına İlişkin Bazı Sorunlar Üzerine Düşünceler

Thoughts on Some Problems Regarding Loss of Rights Through Silence in the context on Article 25.6 of the Industrial Property Law No. 6769

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY^(*)

Öz:

Çalışmamızda her şeyden önce 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu m. 25.6 bağlamında sessiz kalma yoluyla hak kaybının uygulama alanının netleştirilmesine gayret edilecektir. Bu bağlamda anılan kurumun hükümsüzlük davaları yanında tecavüz ve iptal davalarında uygulanma olanağı, hükümsüzlük davası kapsamında ise hangi hükümsüzlük sebepleri ve davacı olabileceklerden hangileri bakımından uygulanma alanına sahip olabileceği hususları ele alınacaktır.

Ayrıca çalışmamızda sessiz kalma yoluyla hak kaybının kimler tarafından ileri sürülebileceği açıklığa kavuşturulacaktır. Bu kapsamda, kullanımına sessiz kalınan sonraki tarihli markanın sahibince dermeyeran edilebileceği açık olan sessiz kalma yoluyla hak kaybının üçüncü kişiler tarafından ileri sürülüp sürülemeyeceği sorunu incelenecektir. Bundan başka, sonraki tarihli markanın sahibinin önceki hak sahibinin kullanımına mâni olup olamayacağı meselesi tartışılacaktır. Çalışmamızda yine sonraki tarihli markanın korunmasının, kullanımına sessiz kalınan mal veya hizmet sınıfları ile sınırlı olup olmadığı değerlendirilecektir. Çalışmamız kapsamında ele alınacak önemli sorunlardan bir diğeri de sonraki tarihli markanın sahibinin, üçüncü kişilerin tescil yahut hukuka aykırı fiillerine mâni olup olamayacağıdır. Son olarak çalışmamızda sonraki tarihli markanın sahibinin markayı hukuki işlemlere konu edip edemeyeceği meselesi irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler:

Hak Kaybı, Hükümsüzlük Davası, Sessiz Kalma, Tecavüz Davası, İptal Davası.

^(*) Erciyes Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Kayseri - Türkiye,
E-posta: ilbasmis@erciyes.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0560-4498>.

Balıkesir Üniversitesi tarafından 23-24 Haziran 2023 tarihlerinde düzenlenen *Fikri Mülkiyet Hukukunda Güncel Gelişmeler Uluslararası Sempozyumu*'nda, "Marka Hukukunda Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaybının Uygulama Alanı ve Sonuçları Üzerine Değerlendirmeler" başlığıyla sunulmuş bildirinin genişletilmiş tam metin hâlidir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 29.10.2023 / Kabul Tarihi: 04.12.2023.

Abstract:

In our study, first, an effort will be made to clarify the scope of application of the loss of rights through silence in the context of Article 25.6 of the Industrial Property Law No. 6769. In this context, the possibility of application of the aforementioned institution in infringement and annulment actions as well as invalidity actions, and within the scope of the invalidity action, the reasons for invalidity and the plaintiffs will be discussed.

In addition, our study will clarify who can assert the loss of rights through silence. In this context, the question of whether the loss of rights through silence, which can obviously be claimed by the owner of the later dated trademark, can be asserted by third parties will be examined. Furthermore, the issue of whether the owner of the later dated trademark can prevent the use of the earlier right holder will be discussed. Our study will also evaluate whether the protection of the later trademark is limited to the classes of goods or services whose use is silenced. Another important issue to be addressed within the scope of our study is whether the owner of the later dated trademark can prevent the registration or unlawful acts of third parties. Finally, the issue of whether the owner of a later trademark can subject the trademark to legal proceedings will be analysed in our study.

Keywords:

Loss of Rights, Invalidity Action, Silence, Infringement Action, Annulment Action.

Hukuki ve Ticari Konularda Yabancı Memleketlerde Delil Sağlanması Hakkındaki La Haye Sözleşmesi Kapsamında Elektronik Deliller

Electronic Evidence Under the La Haye Convention on the Provision of Taking Evidence in Foreign Countries in Legal and Commercial Matters

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Defne KIRLI AYDEMİR^(*)

Öz:

Sınır ötesinde bulunan elektronik delillerin, özellikle yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar bakımından ortaya çıkan etkileri, büyük ölçüde mahkemeler arası adli iş birliği anlaşmaları ile çözümlenmektedir. Şöyle ki delil kavramı ve delilin teminine ilişkin meselelerin yargılama hukukuna ilişkin olması ve bu bağlamda *lex fori*'nin hakimiyetinde olması, yargılama ülkesi dışında bulunan deliller bakımından, bu iş birliğinin hangi usul ve esaslar içinde gerçekleştirileceğinin de belirlenmesini gerektirmektedir.

Elektronik delillerin türleri, değişkenlik göstermektedir. Bu sebeple klasik anlamda aşına olduğumuz delil temini yöntemleri, elektronik deliller bakımından sıkıntı yaratabilmektedir. Teknolojik gelişmeler sebebiyle ortaya çıkan bu delillerin; nasıl temin edileceği, delilin temini ile devletlerin egemenlik hakkı arasındaki ince çizgi, temin edilen delil türünün talep ülkesi hukukunda düzenlenmemiş olması veya delil olarak kabul edilmemesi gibi pek çok meselenin aydınlığa kavuşturulmaya ihtiyacı vardır. Bu sebeple, gerek ulusal ve bölgesel düzenlemeler gerekse uluslararası nitelikli düzenlemeler doğrultusunda bu konuda ortak uygulamalar ve yaklaşımlar geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Elektronik Delil, Delil Temini, Devletlerarası Adli İş Birliği, Yargılama Hukuku, Lex Fori.

Abstract:

The cross-border effect of electronic evidence in disputes with foreign elements makes judicial cooperation between courts inevitable in this regard. Namely, the fact that the issues related to the concept of evidence and the supply of evidence are related to the law of the trial and in this context, the dominance of the *lex fori* requires determining the procedural rules within which this cooperation will be carried out in terms of evidence found outside the jurisdiction.

^(*) Sakarya Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, Sakarya - Türkiye,
E-posta: denizdefnea@sakarya.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-1846-0692>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 20.07.2023 / Kabul Tarihi: 20.01.2024.

The types of electronic evidence vary. For this reason, the methods of obtaining evidence that we are familiar with in the classical sense can create tightness in terms of electronic evidence. These evidences emerged due to technological developments; Many issues need to be clarified, such as how to obtain evidence, the fine line between the provision of evidence and the sovereign right of countries, the fact that the type of evidence provided is not regulated in the law of the demand country or is not accepted as evidence. For this reason, it is tried to develop common practices and approaches in this regard in line with both national and regional regulations and international regulations.

Keywords:

Electronic Evidence, Provision of Evidence, Interstate Judicial Cooperation Procedural Law, Lex Fori.

Çocuğun Üstün Yararı İlkesi Perspektifinden Boşanma Sonrası Ebeveynlerin Ortak (Birlikte) Velayeti

From the Perspective of the Principle of the Best Interest of the
Child Joint Custody of Parents after Divorce

Doç. Dr. Burcu G. ÖZCAN BÜYÜKTANIR^(*)
Av. Elif Helin ÖDEN^(**)

Öz:

İç hukukumuzun bir parçası haline gelen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde, çocuğu ilgilendiren tüm işlemlerde çocuğun üstün yararı ilkesinin yol gösterici bir niteliğe sahip olduğu belirtilmiştir. Çocuk, velayet kurumunun öznesidir. Bu nedenle hem velayetin düzenlenmesi hem ebeveynler tarafından velayetin gereklerinin yerine getirilmesinde, çocuğun üstün yararının sağlanması temel düştündür.

Yakın bir zamana kadar hukukumuzda, boşanmayla evliliğin sona ermesinde ve evlilik dışında çocuğun üstün yararının tek başına velayet ile sağlanabileceği anlayışı hakim olmasına rağmen, iç hukukumuzda dahil olan milletlerarası sözleşmelerin etkisiyle, çocuğun her iki ebeveyni ile de bağlarını sürdürmesine olanak tanıyan ortak velayet lehine verilen mahkeme kararlarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Çocuğun üstün yararını yakından ilgilendiren bir konunun; Türk Medeni Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yapılmaksızın yalnızca iç hukukumuzda dahil olan genel nitelikteki hükümlere dayanarak uygulanmasının, çocuk açısından sonuçları düşünüldüğünde, boşanmayla evliliğin sona ermesinde ve evlilik dışında ortak velayet ele alınması gereken bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Çocuğun Üstün (Yüksek) Yararı, Velayet, Tek başına Velayet, Ortak (Birlikte) Velayet, Çocuk Hakları.

Abstract:

In the United Nations Convention on the Rights of the Child, which has become a part of our domestic law, it is stated that the principle of the best interests of the child is a guiding principle in all procedures concerning the child. Since the child is the subject of the conception of custody, the main consideration is to ensure the best interests of the child in both the regulation of custody and the fulfilment of the requirements of custody by the parents.

^(*) Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Ankara - Türkiye,
E-posta: bgozcan@hacettepe.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-3638-1637>.

^(**) Ankara Barosuna bağlı avukat, Ankara - Türkiye,
E-posta: avelifhelinoden@gmail.com; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9458-3726>.

Elif Helin Öden'in Doç. Dr. Burcu G. Özcan Büyüktanır danışmanlığında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yazdığı "Ortak Velayet" başlıklı tezi bulunmaktadır. Makale, çocuğun üstün yararı perspektifinden Alman ve İsviçre Hukukları ile birlikte ortak velayet konusunun incelenmesinde tezden bağımsızlaşmaktadır.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 29.10.2023 / Kabul Tarihi: 09.01.2024.

Until recently, the prevailing understanding in our law was that the best interests of the child after divorce and in the case of an extramarital relationship could be ensured by sole custody. However, the number of court decisions in favour of joint custody, which allows the child to maintain ties with both parents, is increasing day by day. Since the implementation of an issue that is so closely related to the best interests of the child, based solely on the general provisions of domestic law without any regulation in the TCC, may have irreversible negative consequences for the child; joint custody after divorce and in extramarital relationship emerges as an issue that needs to be addressed.

Keywords:

The Best Interests of the Child, Child Custody, Sole Custody, Joint Custody, Children's Rights.

Yargıtay'ın Hakem Kararlarının Denetiminde Adil Yargılanma Hakkı İhlallerine Yaklaşımının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Turkish Supreme Courts' Approach on the Review of Violations of Due Process by Arbitral Awards and European Court of Human Rights' Case-Law

Dr. Öğr. Üyesi A. İpek SARIÖZ BÜYÜKALP^(*)

Öz:

Tahkim yargılamalarında uyulması gereken adil yargılanma hakkına ilişkin standartlar genel anlamda hukuki dinlenilme hakkı ve taraflara eşit davranılması ilkesine uygunluk penceresinden değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, adil yargılanma hakkının bir diğer koruma alanı hükmün (hakem kararının) icrasına ilişkindir. Esasen tahkim yargılamalarında adil yargılanma hakkına uyma zorunluluğuna ilişkin tartışmalar, taraf iradesine tanınması beklenen üstünlük ile yargılamanın tabi olduğu emredici usul kuralları arasında nasıl bir denge kurulması gerektiği noktasında toplanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de son içtihadı ile tahkim yargılamaları üzerindeki usulî denetimin etkinliğini hakem kararının icrası aşamasında arttırırken, adil yargılanma hakkının taraf iradesi ile olan ilişkisini çözümlenmeye çalışmaktadır. Konu özellikle milletlerarası ticari uyuşmazlıkların çözümünde başvuru iradi tahkim için daha fazla önem arz etmektedir.

Yargıtay'ın son kararlarında hukuki dinlenilme hakkına ilişkin hakem kararlarının denetiminde taraflarca ileri sürülmesi ve ispatlanması gereken iptal ve tenfizin reddi sebeplerinin yorumlanmasında "yüksek" bir ispat eşiği arandığı görülmektedir. Yine, adil yargılanma güvencelerinin usulî kamu düzeni ile olan yakın ilişkisi kapsamında, kamu düzenine aykırılık konusunda re'sen yapılan incelemelerde de, kamu düzeninin dar yorumlanarak daha tahkim yanlısı bir tutum izlendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Milletlerarası Tahkim, AİHS, Adil Yargılanma, Hakem Kararının İcrası, Usulî Kamu Düzeni.

^(*) Bahçeşehir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye, E-posta: ipek.sarioz@bau.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-5203-8743>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 01.10.2023 / Kabul Tarihi: 14.12.2023.

Abstract:

The standards of due process in arbitration proceedings are generally evaluated from the perspective of compliance with the right to be heard and the principle of equal treatment of the parties. However, other protection under the right to a fair trial relates to the enforcement of arbitral awards. Discussions on the obligation to comply with due process in arbitration focus on the balance between the “expected” superiority of party autonomy and the mandatory procedural rules applicable in arbitration. The European Court of Human Rights, with its recent jurisprudence, increases the effectiveness of procedural control over arbitration proceedings at the execution stage of the arbitral award. This issue is especially important for voluntary arbitration, which is used to resolve international commercial disputes.

In the recent Turkish Supreme Court’s (“*Yargıtay*”) case-law, a “high” threshold of proof is sought in the interpretation of the reasons for annulment and refusal of enforcement, which must be proven by the parties at the stage of the review of arbitral awards. Moreover, with consideration of a close connection between procedural public policy and fair trial safeguards, the *ex officio* review of public policy violations is supported by a narrow interpretation and an arbitration-friendly attitude is followed.

Keywords:

International Arbitration, ECHR, Due Process, Enforcement of Arbitral Award, Procedural Public Policy.

Vasiyet Konusu Üzerinde Aynı Bir Yük Bulunması Durumunda Vasiyet Borcunun Kapsamı

Scope of the Legacy Debt in the Event of the Existence of a Real Encumbrance on the Bequest Property

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin TOKAT^(*)

Öz:

Mirasbırakan vasiyet yoluyla bir kimseye onu mirasçı atamaksızın bir malvarlığı menfaati bırakabilir (TMK m. 517/I). Ancak mirasbırakanın vasiyet tasarrufunda bulunması, onun vasiyet konusu üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtlamaz. Bu nedenle mirasbırakanın vasiyet konusu şey üzerinde dilediği gibi tasarruf edebilmesi mümkündür. Bunun sonucunda vasiyet konusu eşya üzerinde, genellikle, mirasın açıldığı ana kadar maddi ya da hukuki değişiklikler ortaya çıkar. Vasiyetin yapılmasından sonra vasiyet konusu eşyanın sınırlı aynı hakla takyit edilmiş olması, vasiyet konusu şeyde meydana gelen hukuki değişikliklere örnek olarak gösterilebilir. Bunu göz önünde bulunduran kanun koyucu, TMK m. 518/I hükmü ile vasiyet yükümlüsünün vasiyet borcunu içerik olarak düzenlemiş ve vasiyet konusu şeyin vasiyet alacaklısına mirasın açılması anındaki fiili ve hukuki durumuyla teslim olunacağını hüküm altına almıştır. Bu çalışmada da mirasın açılması anına kadar vasiyet konusu şeyin irtifak veya rehin hakkı gibi aynı bir hakla takyit edilmiş olması halinde, bu hukuki değişikliklere kimin katlanacağı sorununa, Türk Hukuku odağında karşılaştırmalı bir bakış açısıyla cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Vasiyet, Vasiyet Konusu Şey, Tasarruf Yetkisi, Aynı Yük, Vasiyet Borcu.

Abstract:

The testator may bequeath a legacy to a beneficiary without naming that person as an heir. However, this doesn't restrict the testator's power of disposition over the bequest. The testator may dispose of the bequest property as they wish. Hereby, the goods, which are the subject of the testament, may change physically or legally until the commencement of the succession process. The legacy's subject is restricted with limited real rights after the legacy means a legal change over the bequest. Considering that case, the legislator has regulated the debt of the person who is in charge of fulfilling the legacy in terms of content with the provision of in TCC Art. 518/I and stipulated that the thing subject to the legacy must be delivered to the beneficiary in the same condition that it was in at the commencement of the succession process, including with or without encumbrance. This article aims to at reaching a conclusion in a comparative perspective within the focus of the Turkish Law to answer the question of bears the legal consequences when the legacy's subject has been encumbered with the real rights, such as servitude or pledge, until in at the commencement of the succession.

Keywords:

Legacy, Bequest, Power of Disposal, Real Encumbrance, Legacy Debt.

^(*) Selçuk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Konya - Türkiye,
E-posta: huseyintokat7861@gmail.com; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9814-8633>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 24.10.2023 / Kabul Tarihi: 05.12.2023.

Makbuz Senedi ve Varant, Ürün Senedi ile Özellikle Elektronik Ürün Senedinin Hazine Bir Bakış

A Look at the Seizure of Warehouse Receipt and Warrants, Product Bills and Especially Electronic Product Bills

Dr. Öğr. Üyesi Önder TOPAL^(*)

Öz:

Emtia senedi, saklama sözleşmesi uyarınca taşıyıcıya veya umumî mağazaya bırakılan mal üzerindeki aynı hak/hakları temsil etmek üzere taşıyıcı veya umumi mağaza tarafından düzenlenen senetlerdir. Makbuz senedi ve varant, ürün senedi ve elektronik ürün senetleri (ELÜS) birer emtia senetleridir. Emtiayı temsil eden senetlerin haczinin mümkün olup olmadığı, mümkünse nasıl gerçekleşeceği hususu çalışmamızın konusunu teşkil etmektedir. Bu kapsamda çalışmamızda, ilgili mevzuat hükümleri de dikkate alınarak makbuz senedi, makbuz senedi hükmünde olan ürün senedi ve ELÜS'ün haczi incelenecektir.

Varant her ne kadar ürün senedi olsa da rehin senedi niteliğinde olduğu için haczi söz konusu olmayacaktır. Ürün senedinin (ve dolayısıyla ELÜS'ün) varantın özelliklerini taşıması mümkündür. Benzer şekilde varant niteliğinde olan ürün senedi ve elektronik ürün senedinin haczin konusu olması mümkün değildir. ELÜS fiziki varlığı bulunmayan, elektronik ortamda varlık kazanan bir ürün senedi olduğu için haczin konusu olması ve haczinin gerçekleştirilmesi özellik arz etmektedir. Bu sebeple ELÜS ve haczi özellikle çalışmamızın inceleme konusunu teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Makbuz Senedi, Ürün Senedi, ELÜS, e-Haciz, Kaydi Haciz.

Abstract:

Commodity bills are bills issued by the carrier or public store to represent the real right(s) on the goods left to the carrier or public store in accordance with the safekeeping contract. Warehouse receipt and warrants, product bills and electronic product bills (EPB) are commodity bills. The subject of our study is whether it is possible to seize the bills representing the commodity and, if possible, how it will be carried out. In this context, in our study; taking into account the relevant legislation provisions, the warehouse receipt, the product bills which is in the form of a warehouse receipt, and the seizure of EPB will be examined.

Even though the warrant is a bill of exchange, it cannot be seized because it is a pledge. It is possible for the product bill (and therefore EPB) to have the features of the warrant. Similarly, it is not possible for the product bill and electronic product bill, which are warrants, to be subject to seizure.

^(*) Trabzon Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı, Trabzon - Türkiye, E-posta: ondertopal61@gmail.com; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-1065-3884>.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 25.10.2023 / Kabul Tarihi: 17.01.2024.

Since EPB is a product document that does not have a physical existence and acquires its existence in the electronic environment, it is special that it is subject to seizure and its seizure is carried out. For this reason, EPB and its seizure constitute the subject of our study.

Keywords:

The Warehouse Receipt, The Product Bill, The EPB, e-Seizure, The Deposit Seizure.

ÇEVİRİ

Ceza Hukukunda Nedensellik - Açıklama mı Anlama mı? Bir Şema

Causality in Penal Law - Explanation or Understanding?

A Sketch

Prof. Dr. Dr. Eric HILGENDORF^(*)
Çev.: Arş. Gör. Baran KIZILIRMAK^(**)

Öz:

Ceza hukukunu ilgilendiren dört tür nedensellik ayrımı yapılabilir: (doğal) olaylar arası nedensellik, (insan) fiiller ile olayların arasındaki nedensellik, olaylar ile fiillerin arasındaki nedensellik ve fiiller arası nedensellik. Tüm bu biçimler, kapsayıcı yasa modelinin yardımıyla layıkıyla incelenebilir. Bu modelin indirgemeci olduğu söylenebilir. Hiç şüphesiz, insan davranışının duygusal ve bilinçsel arka planını göz önünde bulundurmada başarısız olur, ki bu arka plan bilgisi süjenin ve fiilin anlaşılması için zorunludur. Ancak, ceza hukukundaki nedensel analiz için bu bağlamda bir anlayış gerekli değildir.

Anahtar Kelimeler:

Ceza Hukukunda Nedensellik, Alman Hukuku, Nedensel Bağlantılar, Kapsayıcı Yasa Modeli, Kavramsal Tolerans İlkesi.

Abstract:

One can distinguish four types of causality that have relevance for penal law: causality between (natural) events, causality between (human) actions and events, causality between events and actions and causality between actions. All these forms can be sufficiently analysed with the help of the covering law-model. It may be that this model is reductionist; it certainly fails to take the emotional and intentional background of human behaviour into consideration the knowledge of which is indispensable for an understanding of actor and action. But an understanding in this sense is not necessary for causal analysis in penal law.

Keywords:

Causality in Penal Law, German Law, Causal Connections, Covering Law-Model, Principle of Conceptual Tolerance.

^(*) Würzburg Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza Hukuku, Ceza Muhakemesi Hukuku, Hukuk Teorisi, Bilişim Hukuku ve Hukuk Bilişimi Kürsüsü Öğretim Üyesi,
E-posta: hilgendorf@jura.uni-wuerzburg.de; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-4362-7511>.

^(**) Kadir Has Üniversitesi, Araştırma Görevlisi; Würzburg Üniversitesi Doktora Öğrencisi,
E-posta: baran.kizilirmak@khas.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9680-6727>.

Bu makale, Baran Kızılırmak tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. İngilizce makale, Actions, Norms, Values - Discussions with Georg Henrik von Wright adlı kitapta yayınlanmıştır. (Ed. Georg Meggle, De Gruyter, Berlin - New York, 1999, s. 265-272, Bağlantı: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110802450.265/html>), (Erişim Tarihi: 16.08.2023)

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 11.08.2023 / Kabul Tarihi: 15.01.2024.